

Slovo k povzbuzení na neděli 1. listopadu 2020, na slavnost Všech svatých
Biblická čtení: Zj 7,2-4.9-14; Ž 24; 1Jan 3,1-3; Mt 5,1-12a

Milé sestry, milí bratři,

dnešní veliká a starobylá slavnost – letos dokonce připadá na neděli – je oslavou všech svatých všech dob, těch, kteří již došli plnosti spásy a jsou v nebi. Začala se slavit již někdy ve 4. století, krátce po skončení pronásledování křesťanů v římském impériu, nejprve na křesťanském Východě jako svátek všech mučedníků, od 7. století se svátek začal slavit podobně i na křesťanském Západě. Od 8. století na Západě pak nejen jako svátek svatých mučedníků, ale jako svátek úplně všech svatých, totiž mučedníků, vyznavačů i všech ostatních.

Slavíme tedy onen «veliký zástup, který by nikdo nespočítal, ze všech národů, kmenů, plemen a jazyků», zástup stojící před trůnem Beránkovým a vzdávající mu díky za záchranu, jak čteme v dnešním čtení prvním, jak tento zástup svatých (mučedníků) viděl vizionář Jan. Je to zástup, ve kterém nejsou jen mučedníci, ale i všichni ostatní svatí, všichni, kteří ve svém životě následovali Beránka, poznali ho a zamilovali si ho, nechali se jím spasit a vybělit svůj šat jeho svatou krví. Do tohoto zástupu dokonce patří i ti, kteří Krista za svého pozemského života nemohli z různých důvodů poznat, ale přesto ho milovali, aniž ho znali, protože si zamilovali Boha, jak uměli, a dobro (to jsou svatí z řad „anonymních křesťanů“, jak by řekl Karl Rahner).

Máme prostě oslavu všech svatých, všech spasených všech dob, nejen těch slavnostně kanonizovaných (oficiálně církví zařazených do seznamu, *kánonu* svatých), ale i všech ostatních, těch mnohých bratří a sester, křesťanů, ale i nekřesťanů, o jejichž svatosti věděl Bůh a třeba jen jejich nejbližší okolí. Slavíme prostě všechny ty, kteří byli předobry Bohem uznáni – ať již „hned“ po smrti anebo „po“ dočištění v očištění – hodni nebe. Byl to ostatně sám Bůh, který je svou milostí do nebe dovedl, svatí tuto milost jen přijali, nevzpírali se jí, spolupracovali s ní a nechali se jí vést, ať už po celý život, po jeho část, anebo aspoň v rozhodující chvíli odchodu z něj.

Dnešní slavnost nás se všemi těmito svatými – s „církví nebeskou“ – duchovně a liturgicky spojuje, dává nám je všechny za příklad. Zároveň nás pohledem do nebe chce také povzbudit a potěšit, podobně jako pohledem do nebe chtěl apokalyptik Jan povzbudit všechny čtenáře svého Zjevení.

Pohled do nebe, na veliký zástup svatých nás může jistě povzbudit a potěšit v mnohém, ve dvou zásadních věcech však asi obzvlášť: Jednak v tom, že věčnost je, že je plností radosti, že smrt spravedlivého není počátkem nicoty, nýbrž přechodem do světa Božího, že nebe není jen projekcí a zbožným přáním, když můžeme zahlédnout ty, kteří do věčnosti již došli, že do nebe se máme těšit (budeme-li ho tedy uznáni hodni...). A jednak nás chce povzbudit a potěšit, že svatost je něco skutečného, možného a především krásného, něco, co by nás mělo těšit, něco oč bychom měli s Boží pomocí usilovat. „Mohli mnozí, mohli mnohé, tak proč ne ty, Augustine“ je známé a tolikrát opakované slovo svatého Augustina z jeho vlastních *Vyznání*, které by mohlo povzbudit zvlášť dnes i nás.

Obojího povzbuzení v dnešní nelehké době – a pro mnohé nemocné, trpící, vyčerpané, zdeptané, zničení v době jistě ještě mnohem těžší než pro mnohé z nás – je opravdu potřeba. Povzbuzení, které není založené na nějaké laciné útěše, ale které je skutečné, opírající se o skutečnost. O skutečnost, která je pravdou naší křesťanské víry, o skutečnost, kterou mysticky zahlédl již apokalyptik Jan, o skutečnost, kterou podobně spatřili mnozí mystici, o skutečnost, o které se přesvědčili ti, kteří již smrtí přešli do věčnosti.

Člověk v těchto dobách potřebuje být skutečně povzbuzen a potěšen, protože tyto doby – čas bolesti, úzkosti, pronásledování, ohrožení, katastrof, všech možných neštěstí – mohou člověka zlomit, mohou ho zcela zdeptat, zničit jeho duši, mohou mu vzít i víru v Boha, mohou mu vzít

i Bohu. A to je to nejhorší, co se mu může v životě stát, mnohem horší než všechny hrůzy světa.

I z toho důvodu apokalyptik Jan viděl velký zástup nebešťanů a slyšel jejich oslavnou píseň právě mezi viděním otevření šesté a sedmé pečeti, tedy mezi viděním hrůz, různých pronásledování, útisku, přírodních katastrof, hladomorů a válek (stačí si přečíst ve Zjevení, co dnešnímu úryvku předchází a co po něm následuje). Právě tehdy uviděl otevřené nebe a veliký zástup svatých v něm. To je výzvou, že zvláště v situacích tísně má člověk pohlédnout vzhůru, do nebe, k Bohu, kolem něhož je již zástup všech svatých, neboť právě v těchto chvílích – mezi otevřením šesté a sedmé pečeti (ať už je jejich obsahem cokoli) – to nejvíce potřebuje a také může nebe nejjasněji spatřit. Neboť nebe samo se mu totiž chce v těchto situacích ukázat nejvíce otevřené.

Něco podobného je konečně zkušeností i mnohých trpících, mnohých mučedníků, mnohých svatých. Svatým prvomučedníkem Štěpánem počínaje – vždyť on při kamenování pohládnuv vzhůru uviděl nebesa otevřená a po pravici Otcově Krista, jak mu jde v ústřety. Přes apokalyptika Jana, který vidí nebe otevřené právě v době probíhajícího krutého pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána. Přes všechny trpící nacházející svou útěchu v Bohu až po ty, kteří již umírají v přátelství s Kristem. To vše jsou svědectví – možná i my jsme v dobách těžkých cosi z otevřeného nebe a krásy nebešťanů také mohli spatřit – , která jsou velmi důležitá. Jsou svědectvími, že věčnost je, protože není prázdná, je v ní Bůh, je v ní Kristus-Beránek a jsou v ní i lidé, všichni svatí.

Druhým povzbuzením dnešní slavnosti je (kéž by bylo) povzbuzení ke svatosti. O ní, o tom, že je krásná, možná a že oblažuje člověka, svědčí nejen veliký zástup svatých v nebi, ale o svatosti byla nějak i obě další dnešní biblická čtení.

Druhé čtení z Prvního listu Janova krásně vystihlo základní křesťanské napětí, že již jsme Božími dětmi ale ještě ne v plnosti, a zároveň nás povzbudilo, abychom v očekávání Kristova druhého příchodu vkládali svou naději v Boha a snažili se být s jeho pomocí čistými (srdcem). O svatosti byl i překrásný úryvek evangelijní, začátek Horského kázání Pána Ježíše, osmero blahoslavenství. Ona jsou jakousi „magnou chartou“ Božího království, a tak nutné hovoří i o svatosti, o životě podle Božího království. Ten zde na zemi s sebou nese i různá trápení a především oběti přinášené z lásky, ale přesto je mnohem větším štěstím, už zde na zemi a v plnosti jednou na věčnosti.

Zažité české «blahoslavení» totiž není úplně přesné. Řecké *makarioi* (latinsky *beati*) by bylo lepší přeložit jako «blažení». Už tím, že obsah blahoslavenství (nebo lépe blaženství) člověk také žije (a kéž by aspoň trochu žil...), tedy že nějak s Boží pomocí žije chudobu ducha, pláč, tichost, touhu po spravedlnosti, čisté srdce, milosrdenství, pokoj, tak už tím totiž zakouší zde na zemi začátek blaženosti, zárodek nebeského štěstí. Je až „kouzlem nechtěného“, že ve světském kalendáři má dnes svátek *Felix*, což latinsky znamená právě „šťastný“.

Svatým se člověk samozřejmě nestane hned, to ani není asi možné. Někteří z nás navíc sebekriticky tuší, že opravdu a cele svatými se během svého pozemského života patrně nestanou vůbec (i když by to samozřejmě bylo krásné). Všichni jsme si vědomi svých hříchů, slabostí a pádů. Naštěstí je to ale svatost Beránkova, svatost Boží, svatost Pána Ježíše, jeho svatá krev, která nás zachraňuje, nikoliv ta naše (ta by nás také moc nezachránila).

Kéž bychom ale přes to všechno, anebo spíše právě pro to všechno zatoužili dnes znovu po svatosti, po svatém životě, kéž bychom tuto touhu oživovali každého rána a s Boží pomocí znovu a znovu začínali snahu o ni, a to i s vědomím svých slabostí a stále se opakujících pádů. Ty necht' nás aspoň vedou k pokoře a k pokorné prosbě Bohu o nezaslouženou spásu.

Kéž bychom byli v tom všem povzbuzeni a potěšeni právě dnešním – zvláště liturgickým – pohledem do nebe, že to jde, když je tam tak veliký zástup. A hlavně že nebe je, že je v něm Bůh, který «chce, aby všichni lidé byli spaseni», a že se nám nebe otevírá zvláště v dobách těžkých, i v době koronavirové...